

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра менеджменту організацій

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 073 «Менеджмент»
за магістерською програмою професійного спрямування
"Менеджмент організацій"

на тему:

«Управління конкурентоспроможністю підприємства»

Виконавець:

студентка ЦЗВФН
Назаренко М.С.

(прізвище, ім'я, по батькові)
/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., доцент
(науковий ступінь, вчене звання)
Місько Г.А.

(прізвище, ім'я, по батькові)
/підпис/

Одеса 2021

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Питання дослідження конкурентоспроможності виробничих підприємств є важливими й актуальними як для економіки країни в цілому, так і для окремих виробників. У ринкових умовах висока конкурентоздатність суб'єктів господарювання є запорукою отримання високого і стабільного прибутку. Висока конкурентоспроможність – основна умова розвитку і життєдіяльності підприємства. Розуміючи це, вітчизняні товаровиробники в умовах жорсткої конкурентної боротьби ставлять перед собою такі цілі: задоволення потреб, існуючих на ринку, отримання максимального прибутку і збільшення обсягів збуту, розширення частки внутрішнього і зовнішнього ринку, забезпечення необхідного рівня якості та ціни продукції, що виробляється, впровадження нових технологічних процесів і модернізація обладнання.

Досягнення конкурентоспроможного стану на ринку є основним завданням підприємства, оскільки це засвідчує зростання обсягу реалізації продукції, зменшення непродуктивних витрат та підвищення ефективності здійснених витрат, сформованість інтелектуально-кадрового потенціалу, високу інвестиційно-інноваційну активність та фінансову стійкість. Тому бути конкурентоспроможним для підприємства означає функціонувати на ринку, отримувати прибуток, виконувати фіскально-соціальні функції перед державою.

Теоретичні проблеми забезпечення конкурентоспроможності завжди посідали чільне місце у системі наукових досліджень практично усіх економічних шкіл і течій. Слід урахувати й те, що в економічній науці, на нашу думку, ще чітко не сформувалася методологія управління конкурентоспроможністю підприємства. У процесі зародження знаходяться проблеми конкурентоспроможності, які визначаються окремими течіями та напрямками, що розвиваються на власних методологічних засадах чи конкурують між собою. Тому тема дослідження є актуальною.

Підвищення конкурентоспроможності підприємства як тема магістерської роботи дає можливість не тільки вивчити теорію, а й постійно використовувати отримані знання на практиці.

Метою роботи є формування теоретичних і практичних знань щодо об'єктивних закономірностей, механізму та особливостей сучасної конкуренції та конкурентоспроможності підприємства та визначення шляхів підвищення конкурентоспроможності ТОВ «ТИТАН». Для реалізації поставленої мети потрібно вирішити наступні завдання:

- визначення теоретичних основ поняття конкурентоспроможність підприємства;
- вивчення методики аналізу конкурентоспроможності підприємства та методів підвищення конкурентоспроможності підприємства
- надання загальної характеристики проведення та аналізу фінансово-господарської діяльності ТОВ «ТИТАН» та його конкурентного середовища;

- виявлення конкурентних переваг підприємства та оцінка конкурентоспроможності ТОВ «ТИТАН»;
- розробка рекомендацій щодо удосконалення шляхів підвищення конкурентоспроможності ТОВ «ТИТАН».

Предмет та об'єкт дослідження. Предметом дослідження є сукупність теоретико-методичних та практичних засад щодо визначення поняття конкурентоспроможності підприємства її оцінки та методів підвищення. Об'єкт дослідження: ТОВ «ТИТАН».

Методи дослідження. Під час проведення дослідження застосовувалися такі методи: системного аналізу, порівняння, абстрактно-логічний, кореляційно-регресійного аналізу, а також історичний метод.

Вихідними даними для дослідження і розробки поставлених задач були наукові статті, монографії, періодичні видання, статистична звітність підприємства, внутрішня документація та регламенти підприємства, що відповідно були оброблені й узагальнені для одержання необхідних висновків і рекомендацій.

Практичне значення отриманих результатів: результати, що були отримані в ході виконання магістерської роботи, можуть бути використані ТОВ «ТИТАН» для реалізації шляхів підвищення власної конкурентоспроможності.

Наукова новизна одержаних результатів дослідження, полягає в удосконаленні підходів щодо існуючих систем управління конкурентоспроможністю.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (58 найменувань). Загальний обсяг роботи становить 87 сторінок. Основний зміст викладено на 81 сторінки. Робота містить 30 таблиць, 16 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА» розглянуто Економічний зміст поняття конкурентоспроможність підприємства, Методика аналізу конкурентоспроможності підприємства, та методи створення конкурентних переваг підприємства

У другому розділі «ОЦІНКА РІВНЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ТОВ «ТИТАН»» проаналізовано Загальна характеристика та аналіз фінансово-господарської діяльності ТОВ «ТИТАН», проведено аналіз конкурентного середовища та виявлення конкурентних переваг підприємства, дана оцінка конкурентоспроможності ТОВ «ТИТАН»

У третьому розділі «НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ МОЛОКОПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ» надано рекомендації щодо Удосконалення методики оцінки конкурентоспроможності молокопереробного підприємства Розробка

концепції підвищення конкурентоспроможності ТОВ «ТИТАН».

ВИСНОВКИ

ТОВ «ТИТАН» – це підприємство, яке здійснює перероблення молока. Продукція маслосирбази під торговою маркою “КІЛІЯ” здобула багато медалей та дипломів на виставках і конкурсах. ТОВ «ТИТАН» реалізовує продукцію власного виробництва на ринках України та ближнього зарубіжжя, має свою розгалужену роздрібну торгівлю.

Основними цілями та завданнями підприємства є виробництво продукції з молока для задоволення споживачів. Основною метою діяльності підприємства є не тільки отримання прибутку, але і підвищення якості продукції і послуг, прагнення до корпоративних цінностей персоналу, підтримка соціальної відповідальності, підвищення продуктивності праці, збільшення ринкових позицій.

Підприємство виробляє такі основні види продукції:

- продукція з незбираного молока до складу якої входять: молоко пастеризоване різної жирності, кефіри, йогурти, ряжанка, солодкі сирочки;
- масло. Виробництво цього виду розпочато з 2000 року;
- тверді сири.

Проблема підвищення конкурентоспроможності і забезпечення конкурентних переваг підприємства в ринкових умовах є однією з найбільш актуальних на сьогоднішній день.

В роботі було проведено дослідження діяльності ТОВ «ТИТАН», оцінку його конкурентоспроможності і наведені шляхи її підвищення.

З аналізу діяльності підприємства можна зробити наступні висновки:

1. Виручка від реалізації продукції ТОВ «ТИТАН» за 2018 - 2020 роки зросла в 2,5 рази. З урахуванням того, що обсяг виробництва в натуральному виразі зріс лише на 60% за даний період, зазначимо, що зростання виручки підприємства пов'язане також зі зростанням цін на сировину та енергоносії. Про це свідчить те, що витрати на 1 грн. реалізованої продукції за досліджуваний період майже не змінилися.

2. Середньоспискова чисельність персоналу ТОВ «ТИТАН» з 2018 по 2020 роки знизилась, при цьому зросла середньорічна заробітна плата за три роки на 30%, а продуктивність праці більш ніж в 2.5 рази. Чистий прибуток ТОВ «ТИТАН» виник тільки у 2020 році. Попередні досліджувані роки були для підприємства збитковими. Щодо вартості майна підприємства (за балансом), то вона зросла с 2018 року по 2020 рік більш ніж в два рази.

3. Останні три звітних роки ТОВ «ТИТАН» має нестабільний фінансовий стан. По-перше, на підприємстві відсутні власні оборотні кошти, які необхідні для забезпечення його фінансової стабільності, у ПрАТ не має можливості виконати зовнішні зобов'язання за рахунок власних коштів,

обсяг позикових коштів в сім разів перевищують обсяг власних коштів підприємства.

4. У ТОВ «ТИТАН» бракує грошових коштів для короткострокової заборгованості, що може бути погашена терміново (розрахункові значення коефіцієнта абсолютної ліквідності значно нижче рекомендованих нормативних значень). При цьому підприємство має можливість для проведення своєчасних розрахунків з кредиторами, за умови погашення дебіторської заборгованості. Також короткострокова заборгованість може бути погашена всіма оборотними активами ТОВ «ТИТАН».

5. Щодо показників ділової активності, то зазначимо, що усі розраховані показники зросли в 2020 році в порівнянні з 2018 роком і знизились в порівнянні з 2019 роком. Зниження коефіцієнта оборотності запасів свідчить про збільшення виробничих запасів, зниження попиту на готову продукцію, зниження коефіцієнта оборотності дебіторської заборгованості свідчить про уповільнення оплати за рахунками, зниження коефіцієнту оборотності кредиторської заборгованості свідчить про зростання комерційного кредиту.

6. З наведеного експрес-аналізу можна зробити висновок, що ТОВ «ТИТАН» має незадовільний фінансовий стан.

7. Як показує оцінка конкурентного оточення, ТОВ «ТИТАН» схильне до впливу п'яти конкурентних сил. За даними аналізу спостерігається несприятлива для розвитку підприємства ринкова ситуація з сильним впливом конкурентних сил, що свідчить про тип ринку, близький до умов досконалої конкуренції. ТОВ «ТИТАН», входить до десятки найкрупніших виробників молочної продукції (сиру, масла, спреду), але за побудованою конкурентною картою ринку воно є аутсайдером з позицією, що покращується, у нього спостерігається тенденція до підвищення групи в конкурентній карті найкрупніших переробників молочної продукції.

3. За матрицею SWOT-аналізу ТОВ «ТИТАН» були визначені слабкі та сильні сторони підприємства. Слабкі сторони: збільшення конкуренції; зниження реальних доходів населення; збільшення витрат на виробництво; зростання необхідності у висококваліфікованих кадрах; скорочення попиту. Сильними сторонами є: стабільний ріст обсягів виробництва; багаторічний досвід роботи на ринку; потужна матеріальна база; постійна клієнтська база; ефективність організаційної структури.

4. На підставі отриманих результатів оцінки конкурентоспроможності, можна зробити висновок, що для ТОВ «ТИТАН» характерна позитивна динаміка зростання конкурентоспроможності.

Для підвищення конкурентоспроможності ТОВ «ТИТАН» треба здійснити ряд заходів.

До заходів, що підвищать рівень конкурентоспроможності підприємства слід віднести:

- забезпечення пріоритетності продукції;
- зміну якості виробу і його технічних параметрів з метою обліку вимог споживача та його конкретних запитів;

- виявлення переваг товару порівняно із заміниками;
- виявлення недоліків товарів-аналогів, які випускають конкуренти;
- вивчення заходів конкурентів з удосконалення аналогічних товарів;
- виявлення й використання цінових факторів підвищення конкурентоспроможності продукції;
- нові пріоритетні сфери використання продукції;
- диференціація продукції, що забезпечує відносно стійкі переваги споживачів, які віддаються певним видам взаємозамінних товарів;
- вплив безпосередньо на споживача, шляхом штучного обмеження надходження на ринок нових товарів, проведення реклами, надання грошового або товарного кредиту.

Оптимізація стратегії для підвищення конкурентоспроможності підприємства і збільшення його частки на ринку, можна досягнути за допомогою таких шляхів:

- подати на ринок новий вид продукції;
- знизити ціни на продукцію або послуги;
- через рекламу представити привабливіший вид товару;
- продавати товар через більшу кількість торгових представників і та ін.

Керівництво підприємства повинно вміти простежувати зміни, що відбуваються в умовах господарювання, і проводити різноманітні перетворення в політиці ведення виробництва та реалізації товарів. Такими перетвореннями можуть бути: диверсифікація виробництва, вихід на нові ринки, зміна товарної політики, зміна організаційно-правового статусу підприємства, створення спільних виробництв, впровадження нових технологій, модернізація форм збуту продукції.

..

АНОТАЦІЯ

Назаренко М.С. «Управління конкурентоспроможністю підприємства»
кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 073 «Менеджмент»
за магістерською програмою «Менеджмент організацій»
Одеський національний економічний університет
Одеса, 2021 рік

Кваліфікаційна робота магістра складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження – автосалон ТОВ «ТИТАН»

У роботі визначені теоретичні основи поняття конкурентоспроможність підприємства; вивчення методики аналізу конкурентоспроможності підприємства та методів підвищення конкурентоспроможності підприємства, надано загальну характеристику проведення та аналізу фінансово-господарської діяльності ТОВ «ТИТАН» та його конкурентного середовища; виявлено конкурентні переваги підприємства та оцінка конкурентоспроможності ТОВ «ТИТАН».

Розроблено рекомендацій щодо удосконалення шляхів підвищення конкурентоспроможності ТОВ «ТИТАН» та проведено економічне обґрунтування ефективності реалізації запропонованих заходів та аналіз їх впливу на діяльність підприємства»..

Ключові слова: конкурентоспроможність, стратегія, конкурентне середовище, управління, метод.

ANNOTATION

Nazarenko M. " **Management of enterprise competitiveness** "
qualification work for a master's degree
in specialty 073 "Management"
for the master's program "Management of Organizations"
Odessa National Economic University
Odessa, 2021

The master's qualification work consists of three sections. The object of study - car dealership LLC "TITAN"

The paper defines the theoretical foundations of the concept of enterprise competitiveness; study of methods of analysis of competitiveness of the enterprise and methods of increase of competitiveness of the enterprise, the general characteristic of carrying out and the analysis of financial and economic activity of Open Company "TITAN" and its competitive environment is given; the competitive advantages of the enterprise and the assessment of the competitiveness of TITAN LLC were revealed.

Recommendations for improving the ways to increase the competitiveness of TITAN LLC have been developed and an economic substantiation of the effectiveness of the implementation of the proposed measures and analysis of their impact on the enterprise has been carried out.

Key words: competitiveness, strategy, competitive environment, management, method.